

Oponentský posudek k magisterské práci Jaroslava Mašína „Dativ v srbštině a češtině. Komparativní studie“

Ve své magisterské práci se autor ujal záslužné úlohy zkoumat používání dativu ve srbštině a v češtině. Jedná se o téma stejně důležité z hlediska jazykové praxe jak i aktuální z pohledu lingvistiky, a to nejen slovanské. Práce je členěna do pěti textových částí, po úvodu následují kapitoly o dativu vazebném, dativu volném a dativu předložkovém, pak závěr, seznam zkratk, použité literatury a excerpovaného materiálu.

Na práci lze vysoce cenit komparativní přístup a korpusovou orientaci, která umožňují autorovi dokládat jevy bohatým materiálem. Tak se mu podaří vypracovat společné črty a rozdíly mezi oběma zkoumanými jazyky. Kombinace přístupu překladatelského a přístupu deskriptivního se ukazuje jako plodná.

Část věnovaná dativu vazebnému se vyznačuje podrobným vyjmenováním sloves, která se spojují v jednom z jazyků s dativem, zatímco v druhém tomu tak není. Nehledě na praktické využívání této části by byl představitelný např. silněji funkčně orientovaný přístup, to znamená hledání významových odstínů vyjadřovaných dativem v jednom a v druhém jazyce (srov. např. zrovna k dativu Laura A. Janda, *A geography of case semantics: the Czech dative and the Russian instrumental*, Berlin-New York 1993). Také by bylo představitelné explicitnější uplatňování konkrétní valenční teorie (srov. např. v pádově-sémanticky orientované disertační práci *Konkurence genitivu a akuzativu s tranzitivními slovesy v češtině, ruštině, polštině a slovinštině* různé modely autorky Karolíny Skwarské z roku 2004 – právě v českém prostředí jsou k dispozici různé modely, namátkově Danešův, Sgallův a další) nebo uplatňování sémantické klasifikace sloves.

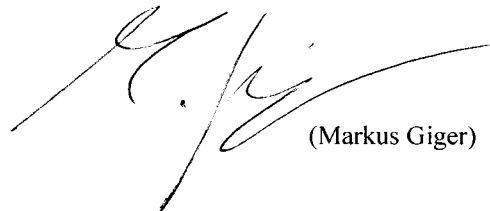
Za silnější část a vlastní jádro práce považují popis volného dativu, zejména dativu posesivního. Zde autor dokázal podrobnou analýzou vypracovat nejen konkrétní rozdíly mezi srbštinou a češtinou, nýbrž i přispět k teoretické otázce, jaké používání dativu považovat za posesivní a kde vidět něco jiného (zejména dativ zřetelový). Zde lze jenom litovat, že autor si není vědom, že k těmto otázkám probíhá aktuální diskuse i v obecné lingvistice pod heslem „possessor raising“, tedy „(syntaktické) zvednutí posedora“; při znalosti odpovídající literatury by své výsledky lehce mohl s těmito diskusemi kontrastovat, zaujmout k ním stanovisko a obohatit je (srov. E. König, M. Haspelmath, *Les constructions à possesseur externe dans les langues d'Europe*. In: Feuillet, J. (ed.): *Actance et valence dans les langues de l'Europe*. Berlin-New York, 1998, 525-606; А. Кибрик, Внешний посессор как результат расщепления валентности. In: *Слово в тексте и в словари. Сборник статей к 70летию Ю. Д. Апресяна*. Москва, 2000, 434-446).

Část o dativu předložkovém se opět spíše omezuje na konfrontaci (bohatého) materiálu.

Práce je formálně pečlivě vypracována, drobné překlepy se nacházejí na s. 14 (*to znamení*), na s. 22 (*ýe*) nebo na s. 25 (*Jak jsi spalo?*),

Díličí výhrady nemění nic na velmi dobrém autorově výkonu. Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji podle jejího průběhu hodnocení známkou „velmi dobře“ nebo „výborně“.

Praha, dne 16. 5. 2006



(Markus Giger)